

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 04.01.2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005, ECLI:CZ:NS:2006:30.CDO.641.2005.1

Číslo: 23/2007

Právní věta: Za podmínek uvedených v § 153b o. s. ř. může soud rozhodnout rozsudkem pro zmeškání i o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není (§ 80 písm. c/ o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.01.2006

Spisová značka: 30 Cdo 641/2005

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy: § 153b odst. 3 písm. c) předpisu č. 99/1963Sb.
§ 80 písm. c) předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v P r a z e r o z s u d k e m z e d n e 1 5 . 4 . 2 0 0 4 k o d v o l á n í ž a l o v a n é h o p o t v r d i l r o z s u d e k p r o z m e š k á n í O k r e s n í h o s o u d u P r a h a - z á p a d z e d n e 1 3 . 1 . 2 0 0 4 , j í m ŝ b y l o u r č e n o , ŝ e ŝ a l o b c í j s o u z t i t u l u s p o l e č n é h o j m ě n í m a n ŝ e l ů s p o l u v l a s t n í k y v e v ý r o k u o z n a č e n ý c h n e m o v i t o s t í , a s o u č a s n ě r o z h o d n u t o o p o v i n n o s t i ŝ a l o v a n é h o n a h r a d i t ŝ a l o b c ů m v z á k o n n é l h ů t ě n á k l a d y ř í z e n í v e v ý š i 1 5 2 2 5 K č k r u k á m j e j i c h z á s t u p c e (v ý r o k I .) . ŝ a l o v a n é h o z a v á z a l v z á k o n n é l h ů t ě k n á h r a d ě n á k l a d ů o d v o l a c í h o ř í z e n í ŝ a l o b c ů m v e v ý š i 1 2 1 5 0 K č k r u k á m j e j i c h z á s t u p c e (v ý r o k I I .) . Z o d ů v o d n ě n í p o t v r z u j í c í h o r o z s u d k u v y p l ý v á , ŝ e o d v o l a c í s o u d s e z t o t o ŝ n i l s e s k u t k o v ý m i a p r á v n í m i z á v ě r y s o u d u p r v n í h o s t u p n ě . R o z s u d e k o k r e s n í h o s o u d u p ř e z k o u m a l v s o u l a d u s u s t a n o v e n í m § 2 0 5 b o . s . ř . , j e n p o k u d j d e o v a d y ř í z e n í u v e d e n é v u s t a n o v e n í § 2 0 5 o d s t . 2 p í s m . a) o . s . ř . , a s k u t e č n o s t i , j i m i ŝ m á b ý t p r o k á z á n o , ŝ e n e b y l y s p l n ě n y p ř e d p o k l a d y p r o v y d á n í r o z s u d k u p r o z m e š k á n í p o d l e u s t a n o v e n í § 1 5 3 b o . s . ř . Z o b s a h u s p i s u k r a j s k ý s o u d z j i s t i l , ŝ e s p o r ů č a s t n í k ů j e v e d e n o v l a s t n í c k é p r á v o k n e m o v i t o s t e m z a s i t u a c e , k d y ů č a s t n í c í u z a v ř e l i k u p n í s m l o u v u , k u p u j í c í (ŝ a l o v a n ý) n e z a p l a t i l k u p n í c e n u , p r o d á v a j í c í (ŝ a l o b c í) z t o h o t o d ů v o d u o d k u p n í s m l o u v y o d s t o u p i l i a k u p u j í c í z á n i k s m l o u v y n e u z n á v á . Z h l e d i s k a s p l n ě n í p ř e d p o k l a d ů p r o v y d á n í r o z s u d k u p r o z m e š k á n í v y c h á z e l z e z á v ě r u , ŝ e ŝ a l o v a n é m u b y l a s o u d e m ř á d n ě d o r u č e n a ŝ a l o b a a p ř e d v o l á n í k p r v n í m u j e d n á n í v e v ě c i v z á k o n n é l h ů t ě . O m o ŝ n o s t i v y d á n í r o z s u d k u p r o z m e š k á n í b y l ŝ a l o v a n ý s o u d e m p o u č e n ; k t o m u t o j e d n á n í s e b e z o m l u v y n e d o s t a v i l . ŝ a l o b c í p ř í t o m n í u j e d n á n í n a v r h l i v y d á n í k o n t u m a č n í h o r o z s u d k u . V d o b ě , k d y t a k t o s o u d p r v n í h o s t u p n ě r o z h o d o v a l , n e b y l y z n á m y ŝ á d n ě s k u t e č n o s t i , z p ů s o b i l é n e ů č a s t ŝ a l o v a n é h o o m l u v i t . K o k o l n o s t e m s d ě l e n ý m ŝ a l o v a n ý m v o d v o l á n í , ŝ e j e d n a t e l ŝ a l o v a n é s p o l e č n o s t i b y l v d o b ě k o n á n í p r v n í h o j e d n á n í s o u d u p r v n í h o s t u p n ě v e v a z b ě , j e ŝ v t é d o b ě n e b y l y z n á m y , n e b y l o

možné přihlížet. Za splněný považoval odvolací soud i zákonný předpoklad, že v posuzované věci žaloba obsahuje skutková tvrzení o všech právně významných okolnostech. Žalobci tvrdí písemné uzavření kupní smlouvy ohledně předmětných nemovitostí s žalovanou společností jako kupujícím, jejímž obsahem je i ujednání o možnosti prodávajícího odstoupit od smlouvy v případě prodlení s úhradou kupní ceny, dále její nezaplacení kupujícím, písemné odstoupení od smlouvy adresované a doručené žalovanému. Odvolací soud dále dovodil, že povaha sporného právního poměru mezi účastníky připouští z hlediska hmotného práva uzavření smíru o předmětu řízení. Přitom vzal v úvahu, že došlo-li k odstoupení od smlouvy, je podstatou sporu účastníků, zda byl tento jednostranný právní úkon učiněn odůvodněně. K vyřešení této otázky mohou nepochybně účastníci dospět dohodou. Rozhodnutí soudu o věci nemá konstitutivní povahu, neboť účinným odstoupením od smlouvy zaniká právní titul, na jehož základě kupující nabyl vlastnické právo k nemovitostem a obnovuje se předchozí stav. Následný zápis vlastnického práva prodávajícího do katastru má pouze deklaratorní účinky a provádí se záznamem. Existence naléhavého právního zájmu v požadovaném určení vlastnického práva je dána potřebou žalobců, aby do katastru nemovitostí bylo zapsáno jejich vlastnické právo, náležící jim v důsledku zrušené kupní smlouvy. Odvolací soud uzavřel, že k datu prvního jednání soudu ve věci byly splněny zákonné podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání dle ustanovení §153b o. s. ř.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí spatřuje v tom, že řeší právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla vyřešena a je odvolacími soudy rozhodována rozdílně. K tomu odkazuje na „usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2002, č.j. 17 Co 465/2002-37“ (jímž měl být zrušen rozsudek soudu prvního stupně ve věci určení vlastnického práva k pozemku) a z jeho odůvodnění zejména cituje názor: „Aby mohlo být vyhověno určovací žalobě dle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř., je nutné, aby bylo nade vší pochybnost zjištěno, že nastaly zákonné podmínky existence právního vztahu nebo práva, jehož určení se žalobce domáhá, a kromě toho je nutné zkoumat, zda žalobce má na určovací žalobě naléhavý právní zájem. K jednoznačnému závěru o obou těchto zjištěních nelze dospět jen na základě tvrzení žalobce v žalobě. V uvedeném případě jde o věc, jejíž povaha nepřipouští schválení smíru, a tedy ani rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 153a odst. 2 o. s. ř. na základě uznání, resp. fikce uznání. Automatické vydání rozsudků pro uznání, zejména takových, které pramení z fikce uznání (§ 153a odst. 3, 4 o. s. ř.), by mohlo vykonstruovat protiprávní vztah, jehož náprava by byla obtížná, ne-li nemožná. Jestliže žalovaný v průběhu řízení uzná uplatněný určovací nárok žalobce, resp. v rámci navrženého smíru jej učiní nesporným, přestává být právní postavení žalobce vůči žalovanému nejisté, a žalobce tím ztrácí již v průběhu řízení naléhavý právní zájem na určení práva nebo právního vztahu.“ Z uvedeného dovolatel dovozuje, že „u žalob na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, nemůže soud schválit smír a nemůže tedy ve smyslu ustanovení § 153b o. s. ř., ani rozhodnout rozsudkem pro zmeškání.“ Odvolacímu soudu vytýká, že uvedenou argumentaci, uplatněnou v dovolání, ve svém rozhodnutí zcela pominul. Dále namítá, že „ze skutkového stavu projednávané věci navíc jednoznačně vyplývá, že i kdyby skutková tvrzení žalobce byla shledána zjištěnými, není hmotně právní základ žaloby dán, a to s ohledem na rozhodné skutečnosti ve vyjádření žalovaného (k žalobě). Je totiž zřejmé, že mezi účastníky může vzniknout toliko spor o úhradu kupní ceny, když vlastnické právo přešlo a v důsledku nesplnění povinnosti žalobce předložit akreditivní listinu – v kupní smlouvě specifikovaný výpis z listu vlastnictví – se žalovaný nemohl dostat do prodlení se splatností kupní ceny, tedy pro prodlení na straně věřitele, tedy žalobce. Hmotněprávní podmínky pro platné odstoupení od kupní smlouvy tak nebyly dány.“ Žalovaný navrhl, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, a dále navrhl odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Žalobci se v podaném vyjádření k dovolání ztotožnili se závěry soudů obou stupňů. Dále uvedli, že z hlediska dovolacího důvodu uplatněného žalovaným, týkajícího se právního posouzení otázky, zda lze v projednávané věci uzavřít a schválit smír, je příklad rozhodnutí uvedeného žalovaným nepřipadný.

Jedná se o zcela jinou věc, s jiným skutkovým základem. „Týká se vydání rozsudku pro uznání, když je v něm konstatováno, že v případě určovací žaloby zaniká uznáním naléhavý právní zájem na žalovaném určení. V případě (posuzované) věci však žalovaný nikdy nic přes svoje četná ujišťování neuznal a naléhavý právní zájem na žalovaném určení tak zůstal zachován.“ Žalobci nemohou též souhlasit s tím, že ze skutkového stavu nevyplývá existence hmotněprávního základu žaloby. Žalovaný v tomto směru nerespektuje skutečnosti doložené listinnými důkazy. Z nich je zřejmé, že nesložil na vinkulovaný účet, který měl zajišťovat platbu kupní ceny, žádnou platbu. Předložení tzv. akreditivní listiny bance by tak mohlo pouze vyvolat odpověď banky, že ničeho nezaplátil. Žalobci dále poukazují na skutečnost, že statutární orgán žalovaného je v souvislosti s předmětnou věcí trestně stíhán pro trestný čin podvodu. „Přes to, že žalobci jsou názoru, že skutkové závěry odvolacího soudu nemohou být předmětem dovolacího řízení, považují chování žalovaného v celkovém kontextu za rozporné s dobrými mravy“. Žalobci navrhli, aby dovolací soud dovolání žalovaného zamítl.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení části první Čl. II, bodu 3 zákona č. 59/2005 Sb., jímž byl změněn občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb.), podle něhož dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 3. 2005.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, ale není opodstatněné. Proto je zamítl.

Z odůvodnění:

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Protože – jak vyplývá z uvedeného – dovolání může být podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu především z důvodu uvedeného v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.; z důvodu uvedeného v ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu jen za předpokladu, že tvrzená vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je bezprostředním důsledkem řešení otázky procesněprávní povahy. Těmito dovolacími důvody vymezené právní otázky současně musí mít zásadní význam a musí být pro

rozhodnutí věci určující; za otázku určující přitom nelze považovat otázku, jejíž posouzení samo o sobě nemá na konečné rozhodnutí soudu o věci samé žádný vliv. Dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. již neslouží k řešení právních otázek, ale k nápravě případného pochybení, spočívajícího v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování; přípustnost dovolání k přezkoumání rozsudku odvolacího soudu z tohoto důvodu tedy nemůže být založena podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Žalovaný napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen. Protože dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. není v této věci přípustné (ve věci nebylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil), může být přípustnost dovolání v této věci založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.). Přitom vychází z toho, jak je dovolatel obsahově vymezil (§ 41 odst. 2 o. s. ř.). Ačkoliv dovolací námitky nejsou výslovně podřazeny žádnému z dovolacích důvodů vyjmenovaných v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., po obsahové stránce (zpochybněním správnosti úvah odvolacího soudu) však vystihují dovolací důvody dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (nesprávné právní posouzení věci) a dle § 241a odst. 3 o. s. ř. (pochybení ve zjištění skutkového stavu věci).

Pokud žalovaný odvolacímu soudu vytýká nesprávné posouzení zákonné podmínky odůvodněnosti uplatněného nároku po hmotněprávní stránce, z obsahu samotného dovolání (z vylíčení důvodu dovolání) vyplývá, že nezpochybňuje právní posouzení věci odvolacím soudem, ale podrobuje kritice skutková zjištění, z nichž rozsudek odvolacího soudu vychází. Podstatou jeho námitek je nesouhlas s tím, ke kterým skutkovým okolnostem odvolací soud přihlížel a jak je hodnotil, a že odvolací soud nevezal v úvahu všechny skutečnosti, které jsou podle názoru žalovaného pro posouzení věci významné. Žalovaný tedy uplatňuje dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. Správnost rozsudku odvolacího soudu z hlediska tohoto dovolacího důvodu nemohl dovolací soud přezkoumat, neboť skutečnost, že rozsudek odvolacího soudu eventuálně vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, nezakládá, jak uvedeno výše, přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může dovolací soud posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil. Vzhledem k obsahu a při vázanosti uplatněným dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (právní posouzení věci) dovolatel v dovolání nastoluje právní otázku, jestli ve věcech o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, může být splněna podmínka přípustnosti vydání rozsudku pro zmeškání dle ustanovení § 153b odst. 3 o. s. ř., spočívající v možnosti uzavření nebo schválení smíru.

Protože jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud řešena nebyla, přičemž její posouzení se promítá nejen do výsledku konkrétního řízení, ale významově zasahuje do širšího kontextu soudní praxe, je rozhodnutí odvolacího soudu ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zásadně právně významné; dovolání je tudíž přípustné.

Právní posouzení věci (a to z hlediska práva nejen hmotného, nýbrž - a o tento případ jde v souzené věci - i procesního) je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení §153b odst. 3 o. s. ř. rozsudek pro zmeškání nelze vydat ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2), nebo došlo-li by takovým rozsudkem ke vzniku, změně nebo zrušení právního poměru mezi účastníky. Meze možnosti rozhodnout rozsudkem pro zmeškání jsou tedy zákonem dány týmiž okolnostmi, jimiž je omezena možnost uzavřít a schválit soudní smír. Znamená to, že rozsudkem pro zmeškání nelze rozhodnout ve věcech, u nichž jejich povaha nepřipouští uzavření smíru, a tehdy, kdyby rozsudek pro zmeškání byl v rozporu s právními předpisy.

Právní teorie i soudní praxe zastává názor, že povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevyklučuje, aby si účastníci mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Z uvedeného vyplývá, že povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména

- a) ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu (srov. § 81 o. s. ř.);
- b) ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu (srov. § 80 o. s. ř.);
- c) ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu.

Zda smír není v rozporu s právními předpisy, je soud povinen zkoumat při rozhodování o schválení smíru. Protože smír je dvoustranným dispozitivním úkonem účastníků řízení, který má základ v hmotném právu, je smír v rozporu s právními předpisy zejména tehdy, jestliže

- a) dohoda účastníků je z hlediska obecných požadavků kladených na právní úkony (uvedených zejména v § 37 až 39 obč. zák.) neplatná; z tohoto pohledu je v rozporu s právními předpisy i takový smír, který nebyl učiněn určitě a srozumitelně (uvedený požadavek je důležitý také proto, že schválený smír je titulem pro exekuci);
- b) se přičí kogentním ustanovením zákona nebo je obchází (srov. Bureš, Drápal, Krčmář, Mazanec, Občanský soudní řád, Komentář, I. díl, 6. vydání, 2003, C.H.Beck, str. 332, bod 5 a 6).

V posuzované věci se jedná o spor o určení vlastnického práva k nemovitostem, kdy z hlediska skutkového účastníci uzavřeli kupní smlouvu, kupující (žalovaný) nezaplatil kupní cenu, prodávající (žalobci) z tohoto důvodu od kupní smlouvy odstoupili a kupující zánik smlouvy neuznává. Z toho, co bylo řečeno o přípustnosti uzavření soudního smíru, je nepochybné, že předmětem tohoto řízení jsou subjektivní majetková práva, jimiž mohou účastníci (jejich nositelé) podle jejich povahy i podle příslušných zákonných předpisů volně nakládat, o nichž se rozhoduje ve sporném řízení, a ve kterém tedy účastníci mohou uzavřít smír. Na uvedený závěr nemůže mít vliv okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu dle § 80 písm. c) o. s. ř., jelikož rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti (konkretizované podle zmíněných kritérií pro projednávanou věc). Výklad, jímž žalovaný v obecné rovině dovozuje, že ve věci určovací žaloby nelze uzavřít smír, neboť vyjádřením souhlasného projevu žalovaného ztrácí žalobce „naléhavý právní zájem“, a v důsledku toho soud uzavřený smír nemůže schválit, nemá oporu v zákoně ani v judikatuře Nejvyššího soudu, přičemž dovolací soud neshledává důvodu se od ní jakkoliv odchýlit. Z tohoto hlediska lze poukázat zvláště na ta rozhodnutí, v nichž Nejvyšší soud opakovaně výslovně připustil možnost uzavření soudního smíru ve sporech o určení

vlastnického práva k nemovitostem, a to mimo jiné v rozsudku ze dne 31. 10. 1968, sp. zn. [4 Cz 105/68](#), uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 49, ročník 1969; v jiných řízeních podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. (netýkajících se nemovitostí) např. v usnesení ze dne 13. 2. 2001, sp. zn. [26 Cdo 223/2001](#), uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 52, ročník 2001.

S názorem žalovaného nelze souhlasit rovněž proto, že je v rozporu se smyslem soudního smíru jako procesního institutu, jímž se má umožnit účastníkům, aby skončili soudní řízení na základě dohody a sami tak odstranili svým dispozičním úkonem vzniklý spor. V tom je i podstata rozdílu mezi soudním smírem a autoritativním meritorním rozhodnutím, což nalézá svůj výraz i v jejich odlišné právní úpravě. Položená právní otázka především míří na zákonem stanovený rozsah zjišťování skutkového stavu, který je předpokladem pro schválení smíru otázka „naléhavého právního zájmu“ je v uvedeném kontextu druhořadá a z hlediska projednávané věci účelová, neboť z průběhu řízení vyplývá, že žalovaný žádný úkon směřující k uzavření smíru neučinil). Zjištění potřebná ke schválení smíru se v zásadě omezují na shromáždění skutkových podkladů pro posouzení, zda smír není v rozporu s kogentními předpisy nebo je neobchází. Pro zápis vlastnického práva k nemovitostem do katastru je významný především požadavek, aby smír byl učiněn určitě a srozumitelně. Proto je nezbytné, aby obsah uzavřeného smíru pojatý do výroku rozhodnutí soudu byl v souladu s údaji v katastru. To předpokládá, aby žalobce doložil potřebné podklady o příslušných údajích v katastru, aby si soud mohl ověřit, že předmět smíru byl specifikován zákonem předepsaným způsobem, tedy určitě a srozumitelně. Z obsahu spisu se podává, že žalobci uvedený předpoklad splnili předložením příslušného výpisu z katastru nemovitostí spolu se žalobou.

Na základě uvedeného lze uzavřít, že podmínka přípustnosti vydání rozsudku pro zmeškání dle ustanovení § 153b odst. 3 o. s. ř., spočívající v možnosti uzavření nebo schválení smíru, je splněna i v řízení o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, zahájeném na základě žaloby dle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. Předpokladem je, že se jedná o věc, u níž její povaha uzavření smíru připouští, a vydání rozsudku pro zmeškání není v rozporu s kogentními předpisy nebo je neobchází.

Dovolací soud proto dospěl k závěru, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolateli tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanoveních § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., a protože zjištěna nebyla ani jiná vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalovaného podle ustanovení § 243b odst. 2 o. s. ř., části věty před středníkem, zamítl. Vzhledem k tomu o návrhu, aby dovolací soud odložil vykonatelnost dovoláním napadeného rozhodnutí, již nerozhodoval (§ 243 o. s. ř.).